

Suomen
Suunnistusliitto

Rastinmääritteet

Suomen Suunnistusliitto

2018

Rastinmääritteet

Voimassa 1.1.2018 alkaen

SUOMEN SUUNNISTUSLIITTO

Valimotie 10, 00380 HELSINKI

www.suunnistusliitto.fi

Käännös: Jukka Liikari / Petteri Palmi
Karttapalat: Jukka Liikari
Piirrokset: IOF
Taitto: Pirjo Valjanen / Petteri Palmi
Kannen kuva: Paula Lehtomäki

Merkittävimmät muutokset vuonna 2004 julkaistuun SSL:n Rastinmääritteet –julkaisuun

1. Valinnainen lisärivi, jossa kerrotaan matka lähdöstä, jossa aika käynnistyy, K-pisteeseen.
2. Lisätty symbolit kaivanto ja kielletty alue.
3. Symboli mutka siirretty sarakkeesta G sarakkeeseen F.
4. Poistettu symboli radio- tai TV-rasti.
5. Symbolien nimiä ja selityksiä on yhtenäistetty suunnistuskartan kuvausohjeen ISOM2017 kanssa.
6. Symbolien numerointi on tehty uudelleen huomioiden symbolien poistot ja lisäykset.
7. Tekstiin on tehty useita muutoksia, jotta symbolien käyttötarkoitus on saatu entistä selkeämmäksi.

Johdanto

Suunnistus on maailmanlaajuinen urheilulaji. Kuten karttamerkit, myös rastinmääritteet ovat kansainvälisesti käytössä. Näin niistä muodostuu suunnistajien yhteinen ja selkeä kieli, eikä tarvetta sanallisille kielen käännoiksi ole. Tämä julkaisu esittelee ja määrittelee Kansainvälisen Suunnistusliiton (IOF) hyväksymät rastinmääritteet. Ne ovat Suomessa käytössä tämän julkaisun mukaisesti.

Rastinmääritteen tarkoitus

Rastinmääritteen tarkoitus on antaa rastikohteesta tarkempi kuvaus kuin kartalla on mahdollista esittää. Lisäksi rastinmäärite tarkentaa rastinlipun sijainnin rastikohteessa. Tarkoituksena on auttaa kilpailijaa samaan parempi käsitys rastista.

Hyvän rastipisteen löytää pääsääntöisesti karttaa lukemalla. Rastinmääritteet ja rastitunnukset auttavat rastin löytämisessä. Rastinmääritteet tulee muodostaa niin lyhyiksi ja yksinkertaisiksi kuin rastin paikallistamiseksi on tarpeellista.

Huom: Rastinmääritteitä ei saa käyttää kartan virheiden korjaamiseen.

Esimerkki ratakohtaisista rastinmääritteistä

SSL mallikilpailu			
H45 H50 D21			
5	7,8 km	210 m	
----- 170 m ----->△			
▷		/ ↗	↘
1 31		↖	<
2 212	↖	●	1 ○
3 135		⊗ ⊗	⊖
4 246		○	○
5 164	→	□	○
○ ----- 120 m ----->			
6 185		↗ ↻	└┘
7 178		└┘	○
8 147	→	mm	2
9 149		/ /	×
○ ----- 650 m ----->⊗			

Kilpailun nimi: SSL mallikilpailu		
Sarjat H45, H50, D21		
Ratatunnus 5	Pituus 7.8 km	Kokonaisuus 210 m
Etäisyys lähdöstä K-pisteeseen 170 m		
Lähtö		Tien ja kiviaidan haara
1	31	Suojuotin mutka
2	212	Luoteinen pieni kumpare, korkeus 1 m, itäsivu
3	135	Tiheikköjen väli
4	246	Keskimmäinen suppa, itäosa
5	164	Itäinen raunio, länsisivu
Seuraa rastilta lähtevää viitoitusta 120 metriä		
6	185	Kiviaita, sortunut, kaakkoinen kulma, ulkopuoli
7	178	Nenä, luoteisjuuri
8	147	Ylempi jyrkänne, 2 m korkea
9	149	Polkujen risteys
Seuraa rastilta lähtevää viitoitusta 650 metriä maaliin		

Yksittäisen radan rastinmääritteiden esitystapa

Radan rastinmääritteet sisältävät seuraavat tiedot:

- Otsikko
- K-pisteen sijainti ja lisäksi tarvittaessa tieto lähdön, jossa ajanotto alkaa ja K-pisteen välistä etäisyydestä silloin, kuin etäisyyttä on enemmän kuin muutamia metrejä.
- Jokaisen yksittäisen radan rastinmääritteet sekä kaikki erityiset ohjeet, kuten rataan kuuluvat viitoitukset
- Viimeiseltä rastilta maaliin olevan viitoituksen viitoitustyypin ja pituuden.

Erilliselle paperille tai kartan oheen tulostetun rastinmääriteruudun ruutujen tulee olla neliön muotoisia ja kooltaan 5-7 mm.

Jos rastinmääritteet annetaan myös sanallisessa muodossa, tulisi sisällön olla sama kuin kuvallisissa rastinmääritteissä. Yksittäisen radan rastinmäärite tulee kirjoittaa niin pitkälle kuin mahdollista samassa järjestyksessä kuin kuvallinen rastinmäärite.

Otsikkorivien tiedot

Kilpailun nimi

Sarja(t)

Radan tunnus; Radan pituus kilometreissä 0.1 km tarkkuudella mitattuna lähdöstä, jossa ajanotto käynnistyy, alkaen. Kokonaisnousu metreissä 5 m tarkkuudella.

K-piste

K-piste (kolmiopiste) on paikka, josta suunnistus alkaa. Karttaan se merkitään lähtökolmiolla. K-pisteen määrite esitetään ensimmäisellä rivillä. K-piste määritellään maastokohteensa mukaisesti kuten rasti. Tarvittaessa voidaan K-pistettä edeltävällä rivillä kertoa lähdön, jossa ajanotto alkaa ja K-pisteen välinen etäisyys silloin, kun etäisyyttä on enemmän kuin muutamia metrejä.

Rastien rastinmääritteet

Rastien rastinmääritteet esitetään niiden käyntijärjestyksessä. Joissakin erikoiskilpailuissa tästä voidaan kuitenkin poiketa kilpailuohjeissa esitetyllä tavalla. Rastien väliin sijoitetaan erityisohjeet, kuten rataan liittyvän viitoituksen pituus ja viitoitustyypin.

Vahvemmalla viivalla piirretään

- joka kolmannen radan rastinmääritteen alapuolinen viiva
- erityisohjeen ylä- ja alapuolella oleva vaakaviiva

Sarakkeiden tiedot

Jokainen rasti kuvataan yhdellä rivillä seuraavasti: A B C D E F G H 	A	Rastin järjestysnumero
	B	Rastitunnus
	C	Kohteen tarkennus
	D	Rastikohde
	E	Täsmäntävä tieto
	F	Kohteen koko tai laajuus, mutka
	G	Rastilipun sijainti
	H	Lisätiedot

Sarake A – Rastin järjestysnumero

Rastit esitetään käyntijärjestyksessä. Erikoiskilpailuissa tästä säännöstä voidaan poiketa (esim. partiokilpailu, joissa sääntöjen mukaan osalla rasteista saa käydä vapaavalintaisessa järjestyksessä), jolloin tämä voidaan jättää tyhjäksi tai se kertoo rastin arvon.

Sarake B - Rastitunnus

Rastitunnus on numero, jonka tulee olla suurempi kuin 30.

Sarake C – Kohteen tarkennus

Saraketta käytetään, kun kartalla rastiympyrässä on useita samanlaisia maastokohteita; esim. "kaakkoinen".

Sarake D - Rastikohde

Maastokohde, jossa rasti kartalle piirretyn rastiympyrän keskipisteen mukaan sijaitsee. Esim. kivi.

Useimmat maastokohteet on harmonisoitu suunnistuskartan kuvausohjeen ISOM2017:n kanssa.

Sarake E – Täsmäntävä tieto

Rastikohteen luonnetta tarvittaessa tarkentava tieto, esim. tiheä, raunioitunut

Tarvittaessa sarakeessa E kuvataan toinen maastokohde, esim. silloin kun rasti sijaitsee kahden erilaisen maastokohteen risteyksessä, haarassa tai välissä

Sarake F - Kohteen koko tai laajuus, mutka

Rastikohteen koko tai laajuus kuuluu ilmoittaa rastinmääritteissä, mikäli se on kartalla kuvattu symbolina eikä omassa mittakaavassaan.

Saraketta käytetään myös silloin, kun rasti on määriteltävä kahden maastokohteen perusteella (risteys; haara) tai mutkan symbolilla.

Sarake G – Rastilipun paikka

Rastilipun paikka rastikohteen ääressä, esim. läntinen kulma (ulkopuolella); eteläjuuri

Sarake H - Lisätiedot

Muu kilpailijalle tärkeä tieto; esim. ensiapu, juomarasti

Erityisohjeet

Näitä rivejä käytetään tarpeen mukaan antamaan erityisohje reitistä, jota tulee noudattaa radan seuraavassa vaiheessa. Esim. seuraa rastilta lähtevää viitoitusta 50 m; käytä pakollista ylityspaikkaa

Viimeiseltä rastilta maaliin johtava viitoitus

Viimeiseltä rastilta maaliin johtavan viitoituksen pituus ja viitoitustyyppi.

Symbolien määritelmät

Symbolin yhteydessä esitetyt ISOM-numerot viittaavat karttamerkkien numerointiin IOF:n julkaisemissa kansainvälisissä suunnistuskartan kuvausohjeissa (ISOM 2017).

Sarake C - Kohteen tarkennus

Näitä symboleita käytetään vain silloin, kun on tarve selvittää mikä useasta samanlaisesta kohteesta rastikohde on. Näitä tarvitaan mm. silloin, kun useita samanlaisia kohteita on kartalla niin lähekkäin toisiaan, ettei rastiympyrällä pystytä selvästi osoittamaan mikä on rastikohde. Näitä ei tarvita esimerkiksi silloin, kun toinen samanlainen kohde sijaitsee vasta lähellä rastiympyrän reunaa.

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
0.1		Pohjoinen	Pohjoisempi kahdesta kohteesta tai pohjoisin useasta kohteesta.
0.2		Kaakkoinen	Kaakkoisempi kahdesta kohteesta tai kaakkoisin useasta kohteesta.
0.3		Ylempi	Käytetään, kun rastikohde on maastossa ylempänä kuin lähistöllä oleva samanlainen toinen kohde.
0.4		Alempi	Käytetään, kun rastikohde on maastossa alempana kuin lähistöllä oleva samanlainen toinen kohde.
0.5		Keskimmäinen	Käytetään, kun rastikohde on keskimäinen maastossa olevista useasta samanlaisesta kohteesta.

Sarake D – Rastikohde

Sarake D kuvaa kohteen, johon rastilippu on sijoitettu. Jos tarvitsee käyttää toistakin rasti-kohdetta kuvaamiseen (esimerkiksi risteys, haara, väli), tulee tämä toinen rastikohde esittää sarakkeessa E. Sarakkeeseen D ei saa sijoittaa kahta symbolia.

Maaston muodot (ISOM2017: 3.1)

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
1.1		Tasanne	Tasainen alue rinteessä.	101
1.2		Nenä	Korkeuskäyrän muoto, jolla kuvataan rinteessä ympäristöstään nouseva muoto, "nenä".	101
1.3		Notko	Korkeuskäyrän muoto, jolla kuvataan rinteessä oleva painanne, nenän vastakohta.	101
1.4		Irtomaarinne	Ympäristöstään selvästi erottuva rinne, esim. sora- tai hiekkakuoppien leikkaukset, jokien reunamat, teiden ja rautateiden leikkaukset.	104
1.5		Kaivanto	Sora- tai hiekkakuoppa tai kivilouhimo tasisella maalla tai rinteessä.	104
1.6		Maavalli	Kapea, ympäristöään korkeammalla oleva maavalli; voi olla osin kivien peitossa, yleensä ihmisen tekemä. Mikäli maavalli on pieni, osittain sortunut tai epäselvä, käytetään symbolia symbolin 8.11 kanssa.	105 106

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
1.7		Uurre	Irtomaarinteinen kapea uoma, yleensä kuiva.	107
1.8		Kuiva pieni uoma	Hyvin pieni uoma, yleensä kuiva.	108
1.9		Kukkula	Hyvin havaittava kohouma, joka kuvataan kartalla korkeuskäyrällä.	101
1.10		Pieni kumpare	Pieni selvä kohouma, jota ei voida kuvata kartalla korkeuskäyrällä. Käytetään symbolin 8.6 kanssa, kun määritellään kivinen pieni kumpare.	109 110
1.11		Satula	Alava kohta kahden korkeamman kohteen välissä.	101
1.12		Suppa	Luonnonmaaston syvennys, luonnon kuoppa, jonka jokainen reuna on nousevaa rinnettä. Kuvataan kartalla korkeuskäyrillä.	101
1.13		Pieni suppa	Pieni luonnonmaaston suppa, jonka jokainen reuna on nousevaa rinnettä ja jota ei voida kuvata kartalla korkeuskäyrillä.	111
1.14		Pieni kaivettu kuoppa	Pieni kaivettu jyrkkäreunainen kuoppa, yleensä ihmisen tekemä. Käytetään symbolin 8.6 kanssa, kun määritellään kivinen kuoppa tai kalliokuoppa.	112 203
1.15		Pienimuotoinen alue	Erittäin pienimuotoinen maasto, kuoppa- tai kumparekenttä, jota ei voida kuvata kartalla yksittäisillä symboleilla.	113 114
1.16		Muurahaispesä, (termiittikeko)	Muurahaispesä (tai termiittikeko).	

Kalliot ja kivet (ISOM2017: 3.2)

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
2.1		Jyrkänne	Pystysuora jyrkänne, voi olla ylipääsemätön tai pieni jyrkänne.	201 202
2.2		Kivipilari	Korkea kivimuodostuma, luonnonmukainen. Symbolia ei käytetä Suomessa.	206
2.3		Luola	Luolan suuaukko kalliorinteessä tai mäen seinämässä.	203
2.4		Kivi	Selvästi havaittava kivi. Rastinmääritesymboli on sama sekä kiville (206) että suurelle kiville (207).	204 205
2.5		Louhikko	Alue, jolla on niin paljon kiviä ja kivilohkareita, että niitä ei voida kuvata kartalla yksitellen.	208 209

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
2.6		Kiviryhmä	Pieni selvästi havaittava ryhmä kiviä, jotka ovat niin lähellä toisiaan, että niitä ei voida kuvata kartalla yksitellen.	207
2.7		Kivikko	Pienten (Ø 10-50 cm) kivien ja lohkareiden kokonaan tai lähes kokonaan peittämä alue.	210 211 212
2.8		Avokallio	Tasainen kallio, jonka alueelta puuttuu irto- maa ja kasvillisuus ja joka selvästi ulkonä- öltään erottuu muusta ympäröivästä maa- pohjasta sekä tuntuu askeltaessa kovalta.	214
2.9		Sola	Kahden vastakkaisen jyrkanteen tai kallio- seinämän välinen sola (kuilu).	201 202
2.10		Kaivanto	Kivinen tai keinotekoinen kaivanto.	215

Vedet ja suot (ISOM2017: 3.3)

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
3.1		Vesialue	Suuri vesialue (meri, järvi, lampi), kuvattu yleensä kartassa ylipääsemättömäksi.	301
3.2		Lammikko	Pieni vesialue. Voi olla matala tai veden korkeus voi vaihdella kausittain. Kun vesialue on pienempi kuin 1 mm² painetussa kartassa, jätetään rantaviiva kuvaamatta.	302
3.3		Vesikuoppa	Veden täyttämä kuoppa.	303
3.4		Joki, puro, oja	Luonnonmukainen tai kaivettu vesiuoma, jossa vesi virtaa tai on paikalla.	301 304 305
3.5		Epäselvä oja	Selvästi havaittava pieni luonnonmukainen tai kaivettu vesiuoma, joka voi ajoittain olla kuiva.	306
3.6		Suojuotti	Selvästi havaittava suomalainen juotti, jota ei kapeutensa vuoksi voida kuvata kartalla suon merkillä.	309
3.7		Suo	Pysyvästi kostea alue, jolla on suokasvillisuutta. Rastinmääritesymboli on sama sekä ylipääsemättömälle suolle (309), suolle (310) että soistuvalla maalla (311).	307 308
3.8		Kovan maan alue suolla	Suon keskellä tai laidalla tai soiden välissä oleva alue, joka ei ole suota.	307 308

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
3.9		Kaivo	Kaivo tai katettu lähde, joka on selvästi havaittavissa maastossa.	311
3.10		Lähde	Selvästi havaittavissa oleva vesipiste, josta virtaa puro.	312
3.11		Vesisäiliö	Paikalleen rakennettu tai tuotu vesisäiliö.	311

Kasvillisuus (ISOM2017: 3.4)

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
4.1		Avoin alue	(401) Avoim viljelyksestä poistettu peltomaa ja peltomainen avoin alue, kuten peltolaidun, urheilukenttä, golfkenttä, avoin puisto. Huom. Pienten metsäaukkojen rastinmäärite on 4.4. (403) Avoim nummi, alle 1 m kasvillisuutta kasvava pakettipello, tunturin puurajan yläpuolinen alue, laskettelurinne, suuri avosuo ja täysin avoin hakkuu, kalliomaaston avoin matalan kasvillisuuden alue.	401 403
4.2		Puoliavoin alue	(402) Niitty, laidun- ja hakamaa sekä puistoalue, jolla kasvaa yksittäisiä puita ja/tai pensaita. (404) Hakkuuala.	402 404
4.3		Metsän kulma	Metsäalueen kulma tai kärki, joka on kohti avointa aluetta.	
4.4		Aukko	Pieni puuton aukko metsässä.	401 403
4.5		Tiheikkö	Pieni alue metsässä, jonka läpi on puuston tai aluskasvillisuuden johdosta vaikea kulkea. Voi olla myös yksittäinen pensas (tyypillisesti sprintissä).	408 410 411
4.6		Tiheikkö-kaistale	Istutettu puu- tai pensasrivi, josta on vaikea kulkea läpi. Voi olla myös pensasaita (tyypillisesti sprintissä).	410 411
4.7		Selvä kuvioraja	Selvästi havaittava metsätyypin tai kasvillisuuden raja.	416
4.8		Puuryhmä	Pieni alue puita avoimella alueella.	405 406
4.9		Selkeästi erotettava puu	Epätavallinen tai elkeästi erottuva puu joko avoimella alueella tai metsässä; puutyypistä annetaan kilpailuohjeissa erillistä tietoa.	417 418

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
4.10		Juurakko, Kanto	Kanto tai pystyyn noussut puun juurakko (puun runko joko jäljellä tai poistettu).	

Rakenteet (ISOM2017: 3.5)

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
5.1		Tie	Asfaltti-, sora- tai metsätie, joka on ajokelpoinen normaaliosuhteissa.	502 503
5.2		Polku	Ihmisten tai eläinten tekemä näkyvä polku, joka voi olla ajettavissa maastokelpoisella ajoneuvolla.	504- 507
5.3		Linja	Linja tai ura, esim. metsäkoneura tai hiihtoladun pohja, jossa ei ole selkeästi havaittavaa polkua.	508
5.4		Silta	Silta tai muu vesistön ylityspaikka.	512
5.5		Sähkölinja	Sähkö- tai puhelinlinja, köysirata, hiihtohissi.	510 511
5.6		Sähkölinjan pylväs	Sähkö- tai puhelinlinjan, köysiradan tai hiihtohissin pylväs.	510 511
5.7		Tunneli	Tien, rautatien ym. alikulkutunneli.	512
5.8		Muuri	Kivistä tai muusta materiaalista tehty muuri. Sortunut tai heikosti havaittava muuri osoitetaan lisämerkillä 8.11	513 515 514
5.9		Aita	Muu kuin kiviaita. Sortunut aita osoitetaan lisämerkillä 8.11	516 518 517
5.10		Kulkuaukko	Aitojen ja muurien läpikulku- ja ylityskohdat, putkilinjan alitus- tai ylityspaikka mukaan lukien näihin liittyvät portaat.	519
5.11		Rakennus	Rakennus tai muu symbolilla 526 kartassa kuvattava rakennelma.	521
5.12		Kenttä	Kenttä, pysäköintialue tai muu kovapintainen alue.	501
5.13		Raunio	Rakennuksen raunio.	523

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
5.14		Putkilinja, kelkkarata	Maanpinnan yläpuolinen putki- tai johtolinja (kaasu-, vesi-, öljy-, kaukolämpölinja ym.) tai kelkkarata.	528 529
5.15		Torni, pylvä	Metallista, puusta, kivistä tai tiilistä tehty torni tai pylvä.	524 525
5.16		Metsästyslava	(536) Metsästyslava	525
5.17		Rajapyykki	Selvästi havaittava rajapyykki, rajakivirakennelma tai muu ladottu kivirakennelma, kilometripylväs, muistokivi.	526
5.18		Ruokintateline	Eläinten ruokintateline tai -katos.	527
5.19		Miilun pohja, tekotasanne	Selvästi havaittava tervahaudan tai sysimii- lun pohja tai pieni tasattu alue rinteessä.	530 115
5.20		Monumentti, patsas	Monumentti, patsas.	530 531
5.21		Katos	Sallittu alue, jossa on katos. Katos tai katettu käytävä rakennuksen läpi.	522
5.22		Portaat	Vähintään kaksiaskelmaiset portaat.	
5.23		Kielletty alue	Kielletty alue. Tyypillisesti kukkapenkki tai vastaava.	520

Erikoismerkit

Nro	Symboli	Nimi	Määrite	ISOM
6.1		Selvästi havaittava kohde, erikoiskohde	Kilpailijoille tulee kertoa kilpailuohjeissa, mikä tai minkälainen maastokohde on kyseessä.	115 313 419 531
6.2		Selvästi havaittava kohde, erikoiskohde	Kilpailijoille tulee kertoa kilpailuohjeissa, mikä tai minkälainen maastokohde on kyseessä.	115 313 530

Maakohtaiset rastinmääritesymbolit

Maakohtaisten (paikallisten) rastinmääritesymbolien käyttö ei ole suositeltavaa. Kilpailijoille tulee kertoa kilpailuohjeissa, mikä tai minkälainen maastokohde on kyseessä. Erityisen tärkeätä on esitellä maakohtaiset symbolit ulkomaalaisille kilpailijoille.

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
7.n		Nimi	Kohteen määrittely.

Sarake E - Täsmentävät tiedot

Näitä symboleita voidaan käyttää, kun on tarve tarkentaa suunnistajalle kartan antamaa kuvaa rastikohteesta.

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
8.1		Matala	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on erityisen matala, mutta kohteen mataluus ei käy ilmi kartasta; esim. kukkula, matala.
8.2		Laakea	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on erityisen laakea, mutta kohteen laakeus ei käy ilmi kartasta; esim. notko, laakea.
8.3		Syvä	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on erityisen syvä, mutta kohteen syvyys ei käy ilmi kartasta; esim. kuoppa, syvä.
8.4		Umpeenkasvanut	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on osittain aluskasvillisuuden tai pensaiden peitossa niin, että se kuitenkin ei käy ilmi kartasta; esim. raunio, umpeenkasvanut.
8.5		Avoin	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on alueella, jolla on puustoa vähemmän kuin ympäristössään niin, että tämä ei kuitenkaan käy ilmi kartasta.
8.6		Louhikkoinen, kivinen	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on alueella, joka on louhikkoinen tai kivikkoinen niin, että tämä ei kuitenkaan käy ilmi kartasta.
8.7		Soinen	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on alueella, joka on soinen niin, että tämä ei kuitenkaan käy ilmi kartasta.
8.8		Hietikkoinen	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on alueella, joka on hietikkoinen.
8.9		Havupuu, havupensas	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on havupuu tai havupensas.
8.10		Lehtipuu, lehtipensas	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on lehtipuu tai lehtipensas.
8.11		Sortunut	Täsmennystä käytetään, kun rastikohde on kokonaan tai osittain sortunut; esim. aita, sortunut.

Sarake F – Mitat/Yhdistelmät/Mutka

Mitat

Kohteen mitta/mitat on annettava, kun ne tarkentavat suunnistajalle kartan antamaa kuvaa kohteesta, esimerkiksi kiven havaittavuuden kannalta on tärkeä tietää onko kiven korkeus 1 metri vai 3 metriä.

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
9.1	2.5	Korkeus tai syvyys	Rastikohteen korkeus tai syvyys metreissä.
9.2	8 x 4	Laajuus	Rastikohteen äärimitat (pituus x leveys) metreissä.
9.3	0.5 / 3	Korkeus rinteessä	Rastikohteen korkeus rinteessä.
9.4	2 3	Kohteiden korkeus	Niiden kahden maastokohteen korkeudet, joiden välissä rasti on.

Yhdistelmät

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
10.1		Risteys	Kahden linjamaisen kohteen risteyspaikka.
10.2		Haara	Paikka, jossa kaksi linjamaista kohdetta kohtaavat tai jossa linjamainen kohde kohtaa aluemaisen kohteen reunan tai kulman.

Kun jompaakumpaa em. symboleista käytetään sarakkeessa F, sijoitetaan sarakkeisiin D ja F niiden linjamaisten kohteiden symbolit, jotka joko risteävät tai kohtaavat.

D	E	F		
			Polkujen risteys	Paikka, jossa kaksi samanlaista linjamaista kohdetta risteävät.
			Linjan ja joen risteys	Paikka, jossa kaksi erilaista linjamaista kohdetta risteävät.
			Tien haara	Paikka, jossa kaksi samanlaista linjamaista kohdetta kohtaavat.
			Joen ja suojuotin haara	Paikka, jossa kaksi erilaista linjamaista kohdetta kohtaavat.
			Aidan ja rakennuksen haara	Paikka, jossa viivamainen kohde kohtaa aluemaisen kohteen.

Mutka

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
11.1		Mutka	Käytetään, kun rastilippu on viivamaisen rastikohteen pehmeämuotoisessa mutkassa; esim. polun mutka; joen mutka.

Sarake G – Rastilipun sijainti

Huom: näitä rastilipun sijaintia tarkentavia symboleja ei tarvita selventämään rastilipun sijaintia rastikohteeseen nähden, mikäli rastilippu on sijoitettu joko niin lähelle rastikohteen keskustaa tai keskipistettä kuin mahdollista (tai jyrkänteen juurelle keskelle jyrkäntettä).

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
12.1		Koillissivu	Käytetään, kun rastikohde on maanpinnan yläpuolinen, esim. kivi, koillissivu. Rasti ei aina näy vastakkaisen sivun puolelta.
12.2		Kaakkoisreuna	Käytetään, kun: a) rastikohde laskee ympäristönsä korkeustasoon nähden alaspäin ja kun rastilippu sijaitsee tämän kohteen taitepisteessä maan tasossa; esim. suppa, länsireuna.
			b) rastikohde kattaa selvästi havaittavan alueen maastossa ja kun rastilippu sijaitsee tämän alueen rajalla; esim. suo, itäreuna.
12.3		Länsiosa	Käytetään, kun rastikohde kattaa selvästi havaittavan alueen maastossa ja kun rastilippu sijaitsee muualla kuin alueen keskellä tai reunoilla; esim. suppa, länsiosa.
12.4		Itäkulma (sisäpuolella)	Käytetään, kun: a) rastilippu on sellaisessa rastikohteena olevan alueen kulmassa, joka on 45-135 astetta; esim. avoin alue, itäkulma (sisäpuolella); raunio, luoteiskulma (ulkopuolella)
			b) rastilippu on linjamaisen rastikohteen kulmassa; esim. aita, eteläkulma (sisäpuolella); kivivaita, lounaiskulma (ulkopuolella)
12.5		Eteläkulma (ulkopuolella)	Huom. Rakennuksen reuna käsitellään viivamaisena kohteena ja tällöin ”rakennus, itäkulma (sisäpuolella) ei tarkoita ”rakennuksen sisäpuolella”. Symbolin kääntösuunta osoittaa, mihin suuntaan rastikohteen kulma on.
12.6		Lounaiskärki	Käytetään, kun rastilippu on sellaisessa rastikohteena olevan alueen kulmassa, joka on alle 45 astetta; esim. suo, lounaiskärki.

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
12.7		Luoteispää	Käytetään viivamaisen rastikohteen päässä.
12.8		Yläosa (ylhäällä)	Käytetään, kun rastikohde on rinteessä, joka kuvataan kahdella tai useammalla korkeuskäyrällä ja kun rastilippu on lähellä rastikohteen korkeinta kohtaa; esim. uurre, yläosa.
12.9		Alaosa (alhaalla)	Käytetään, kun rastikohde on rinteessä, joka kuvataan kahdella tai useammalla korkeuskäyrällä ja kun rastilippu on lähellä rastikohteen matalinta kohtaa; esim. notko, alaosa.
12.10		Päällä	Käytetään, kun rastilippu on sijoitettu normaalista poiketen rastikohteen korkeimmalle kohdalle; esim. jyrkänne, päällä; porras, päällä.
12.11		Juurella (ei suuntaa)	Käytetään, kun rastilippu on sijoitettu yhdellä tai useammalla korkeuskäyrällä kuvattavan rinteeseen alempana taitepisteeseen normaalista poiketen ja niin, että se on ympäröivän alueen korkeustasolla; esim. maavalli, juurella.
12.12		Koillisjuuri	Käytetään, kun rastikohde on niin laaja, että rastilippu on mahdollista sijoittaa usealla puolella rastikohdetta; esim. kukkula, koillisjuuri.
12.13		Alla	Käytetään, kun rastilippu on sijoitettu rastikohteen alle; esim. putkilinja, alla.
12.14		Välissä	Käytetään, kun rastilippu on sijoitettu kahden maastokohteen väliin; esim. kiven ja kumpareen välissä

Kun symbolia 12.14 käytetään sarakkeessa G, näytetään sarakkeissa D ja E erikseen ne rastikohteet, joiden välissä rastilippu on.

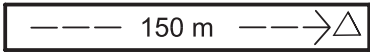
D	E	F	G		
				Tiheikköjen välissä	Kahden samanlaisen maastokohteen välissä.
				Kiven ja kumpareen välissä	Kahden erilaisen maastokohteen välissä.

Sarake H – Muut tiedot

Nro	Symboli	Nimi	Määrite
13.1		Ensiapu	Rasti, jonka tuntumassa on saatavilla ensiapua.
13.2		Juoma	Rasti, jonka tuntumassa on saatavilla juomaa.
13.3		Miehitetty rasti	Rasti, joka on miehitetty.

Etäisyys lähdöstä K-pisteeseen

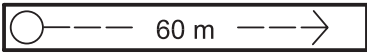

Valinnainen rivi, jolla kerrotaan matka lähdöstä, jossa ajanotto alkaa K-pisteeseen. Tätä ei tarvitse käyttää silloin, kun lähdön ja K-pisteen välinen etäisyys on hyvin lyhyt.

Nro	Symboli	Nimi/määrite
14.1		Etäisyys lähdöstä K-pisteeseen.

Erityisohjeet

Kilpailijalle voidaan antaa erityisohjeita radan rastimääritteissä. Niitä tulisi käyttää täydentämään kartan antamia tietoja.

Mikäli rastilta lähtevää tai rastien välissä olevaa viitoitusta on seurattava:

Nro	Symboli	Nimi/määrite
15.1		Seuraa viitoitusta 60 metriä rastilta eteenpäin.
15.2		Seuraa viitoitusta 300 m rastilta seuraavalle rastille.

Mikäli rastivälillä on pakollinen ylityspaikka, alituspaikka tai muu pakollinen reitti:

Nro	Symboli	Nimi/määrite
15.3		Pakollinen ylitys/alituspaikka tai pakolliset ylitys/alituspaikat.
15.4		Pakollinen reitti läpi kielletyn alueen.

Kartan vaihdossa tai kun rastilta lähtevä pakollisesti seurattava viitoitus päättyy kartan vaihtopaikalle, tulee radan ensimmäisen osan viimeisen rastin rastinmäärityksen alapuolelle olla erityisohje:

Nro	Symboli	Nimi/määritys
13.5		Seuraa viitoitusta 50 metriä kartan vaihtopaikalle.

Ohjeet tarkkuussuunnistukseen

Kun kuvallisia rastinmääritteitä käytetään tarkkuussuunnistuksessa, on sarakkeiden käyttöön kaksi muunnelmaa.

Sarake B – Rastilippujen määrä

Sarakkeessa B esitetään rastin tähytyspaikasta näkyvien rastilippujen lukumäärä, esim. A–C tarkoittaa kolmea valittavissa olevaa vaihtoehtoa ja A–D neljää valittavissa olevaa vaihtoehtoa.

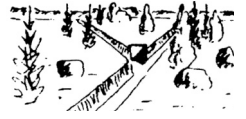
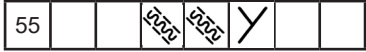

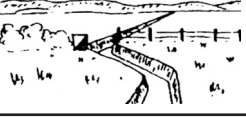
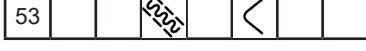

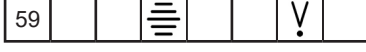

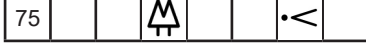

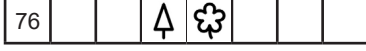

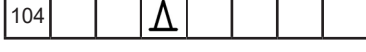

Sarake H – Tarkastelusuunta

Sarakkeessa esitetään suunta, johon rastikohteita tulee tarkastella. Esimerkissä pohjoiseen osoittava nuoli tarkoittaa, että kilpailijan tulee olla polulla tai uralla rastiympyrän eteläpuolella.

Esimerkki

A	B	C	D	E	F	G	H
1	A-D		○			○	↑

Määrite-esimerkkejä

Map	Terrain	Control Descriptions	Text Description
		55 	Epäselvien ojen haara
		53 	Ojan mutka
		59 	Suo, eteläkärki
		109 	Kielletty alue (kukkapenkki), eteläkärki, ulkopuolella
		75 	Puuryhmä, länsikärki
		76 	Huomattava lehtipuu
		104 	Patsas, itäsivu
		108 	Kaivanto
		107 	Portaat, juuri

Lisää esimerkkejä löyty englannin kielisestä alkuperäisteoksesta, <http://www.suunnistusliitto.fi/system/wp-content/uploads/2018/04/control-description-a4-pages.pdf>